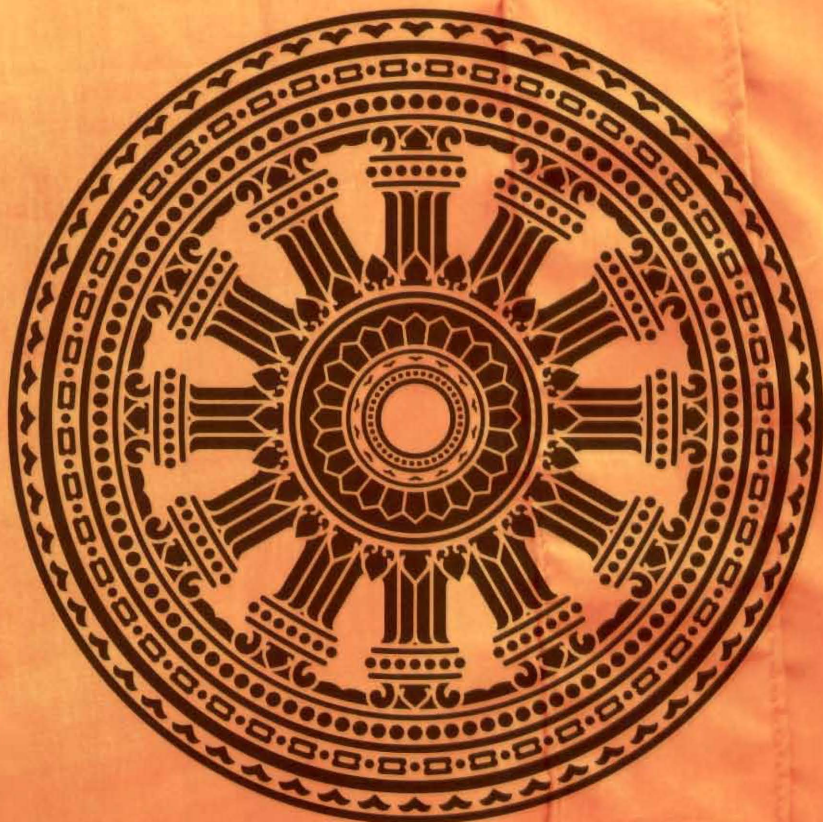

ธรรมานุญ สุภาพพระสงฆ์แห่งชาติ

พุทธศักราช ๒๕๖๐

พิมพ์ครั้งที่ ๖

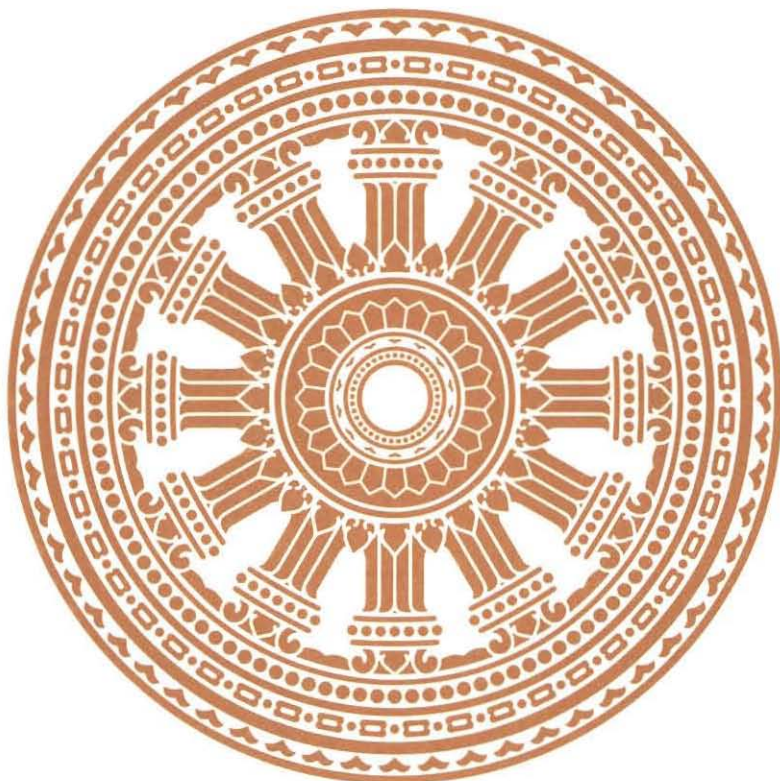
เดือนมิถุนายน ๒๕๖๒

ธรรมานุญ

สุภาพพระสงฆ์แห่งชาติ

พุทธศักราช ๒๕๖๐

ธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ

พุทธศักราช ๒๕๖๐

ที่ปรึกษา

พระพรหมวชิรญาณ (ปสฤทธ์ เขมังกโร)
พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมฺมจิตฺโต)
พลเอกฉัตรชัย สาริกัลยะ
นายสุวัจน์ ต้นสุวรรณนะ
ศ.คลินิกเกียรติคุณ นพ.ปิยะสกล สกลสัตยาทร
นพ.พลเดช ปิ่นประทีป
นพ.ณรงค์ศักดิ์ อังคะสุวพลา

บรรณาธิการ

พระราชวรมณี (พล อากาศโร)
พระมงคลวรวิหาร (สมบัติ ญาณวโร)
พระมงคลธรรมวิธาน (สำเร็จ ภูริจิตฺโต)
ผศ.ดร.ทพ.วีระศักดิ์ พุทธาศรี

เขียน/เรียบเรียง

พระครูพิพิธสุตาทธ (บุญช่วย สิริบุญโร)
พระมหาประยูร โชติวิโร
นายวิสุทธิ บุญญะโสภิต
ดร.ทีพิชา โปทยานนท์
ดร.พินิจ ลาภานานนท์
น.ส.นงลักษณ์ ยอดมงคล
ดร.ปฏิธรรม สำเนียง
นายณรงค์ กฤติขจรกรกุล

เลขมาตรฐานสากล

978-616-7697-78-9

พิมพ์ครั้งที่ ๑

เดือนมิถุนายน พ.ศ.๒๕๖๒ จำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม

พิมพ์ที่

บริษัท โอ.เอส. พริ้นติ้ง เฮ้าส์ จำกัด

จัดพิมพ์โดย

สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.)

ชั้น ๓ อาคารสุขภาพแห่งชาติ ๘๘/๓๙ ถนนติวานนท์ ๑๔

หมู่ ๔ ต.ตลาดขวัญ อ.เมือง จ.นนทบุรี ๑๑๐๐๐

โทรศัพท์ ๐-๒๘๓๒-๙๐๐๐ โทรสาร ๐-๒๘๓๒-๙๐๐๑-๒

เว็บไซต์ www.nationalhealth.or.th

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำประกาศ	๑
คำปรารภ	๓
นิยามศัพท์	๕
หมวด ๑ ปรัชญาและแนวคิดหลักของธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ	๘
หมวด ๒ พระสงฆ์กับการดูแลสุขภาพตนเองตามหลักพระธรรมวินัย	๙
หมวด ๓ ชุมชนและสังคมกับการดูแลสุขภาพพระสงฆ์ที่ถูกต้อง ตามหลักพระธรรมวินัย	๑๑
หมวด ๔ บทบาทพระสงฆ์ในการเป็นผู้นำด้านสุขภาวะของชุมชนและสังคม	๑๔
หมวด ๕ การขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ สู่การปฏิบัติ	๑๖
ภาคผนวก ๑	๑๘
ภาคผนวก ๒	๒๑

คตธรรม

ประธานแก่การจัดสมัชชาสุขภาพแห่งชาติครั้งที่ ๑๐ พ.ศ. ๒๕๖๐

มนุษย์ต่างมีสัญชาตญาณแห่งความรักสุขเกลียดทุกข์ด้วยกันทุกคน สุขภาวะที่ดีจึงเป็นสิ่งพึงปรารถนาของทุกชีวิต อย่างไรก็ตาม การจะมีสุขภาวะที่ดีต้องเข้าใจกฎธรรมชาติอย่างถูกต้องก่อน จึงจะสามารถปฏิบัติบรรเทา แก้ไข หรือทำความเข้าใจต่อภาวะอันเป็นไปนั้นๆ ได้อย่างปราศจากทุกข์ ในทางพระพุทธศาสนาได้อธิบายกฎธรรมชาติไว้ ๕ ประการ กล่าวคือ อุดุนิยาม (Physical Laws) พีชนิยาม (Biological Laws) จิตนิยาม (Psychic Laws) กรรมนิยาม (Karmic Laws) และธรรมนิยาม (General Laws)

พระพุทธเจ้าทรงค้นพบนิยามหรือกฎธรรมชาติทั้ง ๕ เหล่านี้ แต่ทรงลอนธรรมนิยามเน้นในล้วนที่เกี่ยวกับจิตนิยามและและกรรมนิยาม ทรงสอนเรื่องอุดุนิยามและพีชนิยามเพียงเล็กน้อย ในลักษณะกลับกับนักวิทยาศาสตร์สุขภาพอาจพากเพียรศึกษารวมทั้งนิยามเน้นในส่วนที่เกี่ยวกับกายภาพและชีวภาพ แต่ไม่มีใครสนใจกรรมนิยาม และอาจสนใจจิตนิยามเล็กน้อย การเสริมสร้างสุขภาวะอย่างครบวงจรในแนวทางพระพุทธศาสนาจึงสมควรเพิ่มพูนความรู้และความเข้าใจในทางพระพุทธธรรมควบคู่ไปกับการแพทย์และการสาธารณสุข เพื่อความลึกซึ้งในการสร้างสุขภาวะอย่างยั่งยืนทั้งคตโลกและคตธรรม

ขอนุโมทนาสาธุการ และขออำนาจพรให้การจัดสมัชชาสุขภาพครั้งที่ ๑๐ บรรลุผลสมวัตถุประสงค์อันดีงามทุกประการ.

(สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ)

สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๐

ธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ
พุทธศักราช ๒๕๖๐

คำประกาศ

ธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๐ จัดทำขึ้นภายใต้มติมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๗/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ มติที่ ๑๙๑/๒๕๖๐ เรื่อง การดำเนินงานพระสงฆ์กับการพัฒนาสุขภาพที่กำหนดให้ดำเนินการวัดส่งเสริมสุขภาพและธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ เพื่อเป็นกรอบและแนวทางการส่งเสริมสุขภาพพระสงฆ์ทั่วประเทศ ตามหลักการของธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ และเป้าหมายการขับเคลื่อนมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ๓ ประเด็นสำคัญ คือ พระสงฆ์กับการดูแลสุขภาพตนเอง ตามหลักพระธรรมวินัย ชุมชนและสังคมกับการดูแลสุขภาพพระสงฆ์ที่ถูกต้องตามหลักพระธรรมวินัย และบทบาทพระสงฆ์ในการเป็นผู้นำด้านสุขภาพของชุมชนและสังคม โดยยึดหลักการสำคัญ คือ การใช้ทางธรรมนำทางโลก และมาตรการสำคัญในการดำเนินการ ๕ ด้าน ได้แก่ ความรู้ ข้อมูล การพัฒนา การบริการสุขภาพ และการวิจัยที่จะนำไปสู่การส่งเสริมและสนับสนุนการดูแลสุขภาพพระสงฆ์ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี สมบูรณ์ทั้งทางกาย ทางจิต ทางปัญญาและทางสังคม ตลอดจนการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพโดยก่อให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างวัดกับชุมชน ทำให้พระแข็งแรง วัดมั่นคง ชุมชนเป็นสุข ภายใน ๑๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๙)

เพื่อให้เป็นไปตามมติมหาเถรสมาคมดังกล่าว คณะกรรมการด้าน
สาธารณสุขสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม และสำนักงานพระพุทธศาสนา
แห่งชาติ (พศ.) ร่วมกับ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
(มจร.) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย (มมร.) สำนักงานคณะกรรมการ
สุขภาพแห่งชาติ (สช.) กระทรวงสาธารณสุข (สธ.) สำนักงานกองทุน
สนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สำนักงานหลักประกันสุขภาพ
แห่งชาติ (สปสช.) และภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จึงจัดทำ “ธรรมนูญสุขภาพ
พระสงฆ์แห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๐” ขึ้น โดยยึดหลักพระธรรมวินัย
และข้อมูลทางวิชาการเป็นฐาน ภายใต้หลักการมีส่วนร่วมและการเปิด
ช่องทางการรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน เพื่อให้ธรรมนูญ
สุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติสะท้อนเจตนารมณ์และพันธะร่วมกัน และเป็น
จุดอ้างอิงของพระสงฆ์ คณะสงฆ์ ชุมชน สังคม และหน่วยงานภาคี
ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ในการกำหนดทิศทางเป้าหมายและยุทธศาสตร์
การดูแลและสร้างเสริมสุขภาพของพระสงฆ์และสังคมในอนาคต

คณะกรรมการฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์ ได้ประชุมเมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน
พ.ศ. ๒๕๖๐ และมีมติเห็นชอบต่อ ธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ
พุทธศักราช ๒๕๖๐ และได้เสนอต่อที่ประชุมมหาเถรสมาคมเมื่อวันที่
๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๐ เพื่อทราบแล้ว จึงขอประกาศธรรมนูญ
สุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๐ ตามท้ายประกาศนี้ เพื่อ
เป็นกรอบและแนวทางการส่งเสริมสุขภาพพระสงฆ์ในทุกระดับ และ
ส่งเสริมบทบาทของพระสงฆ์ในการเป็นผู้นำด้านสุขภาพของชุมชน
และสังคมต่อไป

*ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๐
พระพรหมวชิรญาณ กรรมการมหาเถรสมาคม
ประธานคณะกรรมการฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์
เจ้าอาวาสวัดยานนาวา*

คำปรารภ

ความเกิด ความแก่ ความเจ็บป่วยและความตาย เป็นกระบวนการที่ดำเนินไปตามกฎของธรรมชาติ ดังพุทธพจน์ที่ว่า “เรามีความแก่ ความเจ็บ และความตาย เป็นธรรมดาไม่อาจล่วงพ้นไปได้ ...” อย่างไรก็ตาม ความเจ็บป่วยและการดูแลสุขภาพก็เป็นสิ่งที่พระพุทธศาสนาให้ความสำคัญดังพุทธพจน์ที่ว่า อาโรคยา ปรมาลาภา ความไม่มีโรคเป็นลาภอันประเสริฐ ดังนั้นเมื่อเจ็บป่วยก็ต้องดูแลรักษา รวมถึงป้องกันไม่ให้เกิดความเจ็บป่วย พระพุทธองค์ทรงให้ความสำคัญกับการมีสุขภาพแข็งแรง ทรงชี้แนะให้พุทธสาวกดำรงตนให้เป็นผู้มีโรคพาลน้อย รวมถึงการบริโภคปัจจัย ๔ เพื่อความเป็นผู้ไม่มีโรคเบียดเบียน ความดำรงอยู่แห่งอัฐภาพ ความเป็นอยู่โดยผาสุกและอนุเคราะห์แก่การประพฤติพรหมจรรย์

พระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาเป็นผู้ออกจากเรือน ไม่เกี่ยวข้องกับเรือนแล้ว จึงจำเป็นที่จะต้องดูแลตนเองและดูแลพระสงฆ์ด้วยกันตามหลักพระธรรมวินัย ดังที่พระพุทธองค์ตรัสแนะนำไว้ว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย มารดาบิดาผู้จะพึงพยาบาลพวกเธอก็ไม่มี ถ้าเธอไม่พยาบาลกันเอง ใครเล่าจักพยาบาล ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ผู้ใดจะพยาบาลเรา ก็พึงพยาบาลภิกษุผู้เกิด ...”

“ธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ^๑ พุทธศักราช ๒๕๖๐” คือ ข้อตกลงร่วม หรือ กติกาที่เป็นเจตจำนงและพันธะร่วมของพระสงฆ์ คณะสงฆ์ ชุมชน สังคม และหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน เพื่อเป็นกรอบและแนวทางการส่งเสริมสุขภาพพระสงฆ์ในทุกกระดับ และส่งเสริมบทบาทของพระสงฆ์ในการเป็นผู้นำด้านสุขภาพของ ชุมชนและสังคม

พระสงฆ์ คณะสงฆ์ ชุมชน สังคม และหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน สามารถร่วมกันจัดทำธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์ระดับพื้นที่อย่างบูรณาการและเป็นองค์รวมโดยไม่ขัดหรือแย้งกับธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๐ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ธรรมนูญนี้เรียกว่า “ธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๐”

ข้อ ๒ การประกาศใช้ธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๐ ให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๐

^๑ธรรมนูญ มาจาก ธรรม+มณฺญ (ธมม+มณฺญญ) ซึ่งแปลว่า เป็นที่พอใจของทุกฝ่าย เป็นที่ยุติของทุกฝ่าย สิ่งทีพอใจโดยรวม สะท้อนการมีส่วนร่วมและเห็นร่วมกัน

นินยามคัพท

ข้อ ๓ ในธรรมนูญนี้

คณะสงฆ์ หมายความว่า บรรดาพระภิกษุที่ได้รับบรรพชาอุปสมบทจากพระอุปัชฌาย์ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์

พระสงฆ์ หมายความว่า พระภิกษุที่ได้รับบรรพชาอุปสมบทอย่างถูกต้องตามพระธรรมวินัยและพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ทั้งนี้ ในธรรมนูญฉบับนี้ ให้รวมถึงสามเณรด้วย

สหธรรมิก แปลว่า พระภิกษุและสามเณร ผู้ประพฤติธรรมร่วมกัน ผู้อยู่ร่วมธรรมกัน

พระคิลานุปัฏฐาก คือ ผู้ปฏิบัติดูแลพระสงฆ์อาพาธ รวมทั้งการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การควบคุมโรค และการจัดการปัจจัยที่คุกคามสุขภาพของพระสงฆ์ด้วย

พระธรรมวินัย หมายความว่า ข้อควรปฏิบัติและข้อห้ามต่างๆ ที่แสดงและบัญญัติไว้ในพระไตรปิฎก ตลอดถึงพระคัมภีร์รุ่นหลังมีอรรถกถา เป็นต้น

สุขภาพ หมายความว่า ภาวะของมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย ทางจิต ทางปัญญา และทางสังคม เชื่อมโยงกันเป็นองค์รวมอย่างสมดุล (พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐)

สุขภาพะ หมายความว่า ภาวะที่บุคคลมีร่างกายแข็งแรง มีอายุยืนยาว มีจิตใจที่ดี มีความเมตตา กรุณา ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม ดำเนินชีวิตอย่างมีสติสัมปชัญญะ และใฝ่รู้ สามารถ “คิดเป็น ทำเป็น” มีเหตุมีผล อยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข การมีสุขภาพะเป็นเรื่องที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กันอย่างเป็นองค์รวม โดยเริ่มจากตนเอง ไปสู่ครอบครัว ชุมชน วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม การศึกษา เศรษฐกิจ สังคม การเมือง และอื่นๆ (ธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๙)

ระบบสุขภาพ หมายความว่า ระบบความสัมพันธ์ทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ (พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐)

ระบบหลักประกันสุขภาพ ตามพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๕ หมายความว่า การดำเนินการให้บุคคลมีความมั่นคงด้านสุขภาพ คือ มีกำลังกาย กำลังใจ กำลังสติปัญญา และกำลังสามัคคีคืออย่างเพียงพอในการสร้างสรรค์พัฒนาตนเอง ครอบครัว บุคคลในความดูแล ตลอดจนถึงสังคมและประเทศชาติ ไม่เสียชีวิตหรือเจ็บป่วยก่อนกาลอันสมควร และได้รับการบริหารสุขภาพที่ได้มาตรฐานอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ โดยมีให้ความสามารถในการจ่ายหรือเงินในใจใดๆ มาเป็นอุปสรรคหรือมาทำให้บุคคลหรือครอบครัวใดๆ สิ้นเนื้อประดาตัวจากการบริหารสุขภาพนั้น (ธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๙)

สุขภาพทางปัญญา หมายความว่า ภาวะของมนุษย์ที่มีความรู้ทั่ว ความรู้เท่าทัน และความเข้าใจ อย่างแยกแยะได้ในเหตุผลแห่งความดี ความชั่ว ความมีประโยชน์และความมีโทษ ซึ่งนำไปสู่ความมีจิตอันดีงาม และเอื้อเพื่อเผื่อแผ่ (ธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๙)

ธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์ระดับพื้นที่ หมายความว่า กรอบ ทิศทาง หรือข้อตกลงร่วม หรือกรอบกติการ่วมที่พระสงฆ์ คณะสงฆ์ ชุมชน สังคม และหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ใช้เป็นกรอบ แนวทางในการพัฒนาสุขภาพในระดับพื้นที่ ซึ่งอาจเป็นประเด็นทาง สุขภาพเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ หรือทุกประเด็นในธรรมนูญสุขภาพ พระสงฆ์แห่งชาติ โดยหัวใจสำคัญ คือ การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ คณะสงฆ์ วัด ชุมชน สังคม และหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ในการออกแบบ พัฒนา ขับเคลื่อน และทบทวนธรรมนูญสุขภาพ พระสงฆ์ระดับพื้นที่ร่วมกัน

หมวด ๑

ปรัชญาและแนวคิดหลักของธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ

ข้อ ๔ สุขภาวะของพระสงฆ์ คือ ภาวะที่เป็นสุขของพระสงฆ์ หมายถึง การมีสุขภาวะที่ดีของพระสงฆ์นั้นควรจะต้องพร้อมทั้ง ๔ มิติ คือ สุขภาวะทางกาย ทางจิต ทางสังคมและทางปัญญา อย่างเป็นรูปธรรม ตามหลักสุขภาวะองค์รวมแนวพุทธ คือองค์รวมแห่งระบบความสัมพันธ์แห่งเหตุปัจจัย โดยองค์ประกอบทั้งหลายนั้นสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งเรียกว่าภาวนา ๔ ได้แก่ กายภาวนา (การพัฒนากาย) สีสภาวนา (การพัฒนาศีล) จิตตภาวนา (การพัฒนาจิตใจ) และปัญญาภาวนา (การพัฒนาปัญญา) ที่จะนำพระสงฆ์ไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดี

ข้อ ๕ ธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๐ มีแนวคิดหลักในการส่งเสริมให้พระสงฆ์ดูแลสุขภาพตนเองตามหลักพระธรรมวินัย ชุมชนและสังคมดูแลอุปัฏฐากพระสงฆ์ตามหลักพระธรรมวินัย และให้พระสงฆ์มีบทบาทในการเป็นผู้นำด้านสุขภาวะของชุมชนและสังคม

ข้อ ๖ การขับเคลื่อนสุขภาวะพระสงฆ์ทั่วประเทศ เป็นหน้าที่ร่วมกันของทุกภาคส่วนในสังคม ใช้ทางธรรมนำทางโลก ครอบคลุมปัจจัย ๕ ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านข้อมูล ด้านการพัฒนา ด้านบริการสุขภาพ และสวัสดิการด้านการวิจัยและพัฒนาชุดความรู้ในรูปแบบต่างๆตลอดจนการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ โดยก่อให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างวัดกับชุมชน ทำให้พระแข็งแรง วัดมั่นคง ชุมชนเข้มแข็งต่อไปในอนาคต

หมวด ๒

พระสงฆ์กับการดูแลสุขภาพตนเอง ตามหลักพระธรรมวินัย

ข้อ ๗ พระสงฆ์พึงมีความรอบรู้ด้านสุขภาพ การดูแลตนเองทั้งเรื่องอาหาร การรักษาสุขภาพ การมีกิจกรรมทางกาย สภาพแวดล้อม และการพักผ่อนอย่างเหมาะสม การฝึกฝนพัฒนาจิตและปัญญาเพื่อให้มีความพร้อมต่อการทำหน้าที่ในฐานะผู้สืบทอดและเผยแผ่พระพุทธศาสนาได้อย่างเต็มที่

ข้อ ๘ พระสงฆ์พึงดูแลสุขภาพจะอุปัชฌาย์ อาจารย์และสหธรรมิก ในขณะที่อาพาธ ด้วยการรักษาพยาบาล การดูแลอาหาร สภาพแวดล้อม และการพักผ่อนอย่างเหมาะสม เป็นต้น

ข้อ ๙ วัดพึงจัดระบบการดูแลสุขภาพพระสงฆ์ กุฎิสงฆ์อาพาธ บนพื้นฐานของหลักพระธรรมวินัยที่เกื้อกูลต่อการฝึกฝนพัฒนาตนเอง และเอื้ออำนวยให้บรรลุเป้าหมายแห่งลัทธิและหน้าที่ด้านสุขภาพทุกประการ

ข้อ ๑๐ วัดพึงจัดให้มีระบบและกลไกในการสร้างเสริมสุขภาพ การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และป้องกันปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพ และปัจจัยคุกคามสุขภาพภายในวัด โดยได้มาตรการเชิงรุก ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม ตลอดถึงการประเมินและพัฒนาระบบและกลไกให้มีประสิทธิภาพ

ข้อ ๑๑ วัดพึงส่งเสริมให้พระสงฆ์มีความรู้ ความเข้าใจในระบบบริการสาธารณสุขและชุดสิทธิประโยชน์ขั้นพื้นฐานในระบบหลักประกันสุขภาพ เพื่อประโยชน์ในการดูแลสุขภาพตนเอง อุปัชฌาย์ อาจารย์ และสหธรรมิก

ข้อ ๑๒ คณะสงฆ์แต่ละระดับพึงให้การส่งเสริม และสนับสนุนให้วัดในเขตปกครองได้พัฒนาศักยภาพในการดูแลและเสริมสร้างสุขภาพพระสงฆ์ที่เฝ้าต่อพระธรรมวินัย ด้วยการจัดทำระบบฐานข้อมูลองค์ความรู้ กิจกรรมการพัฒนาสุขภาพในรูปแบบต่างๆ

ข้อ ๑๓ คณะสงฆ์พึงให้การส่งเสริมและสนับสนุนให้พระสงฆ์ได้นำองค์ความรู้ภูมิปัญญาด้านสุขภาพตามหลักพระธรรมวินัยมาใช้ในการดูแลสุขภาพตนเอง อุปัชฌาย์ อาจารย์และสหธรรมิก

ข้อ ๑๔ คณะสงฆ์พึงส่งเสริมให้มีพระคิลานุปัฏฐาก เพื่อคอยดูแลและเสริมสร้างสุขภาพตนเอง อุปัชฌาย์ อาจารย์และสหธรรมิก ที่เฝ้าต่อพระธรรมวินัย

หมวด ๓

ชุมชนและสังคมกับการดูแลสุขภาพพระสงฆ์ ที่ถูกต้องตามหลักพระธรรมวินัย

ข้อ ๑๕ ชุมชนและสังคมพึงตระหนักและใส่ใจในการดูแลสุขภาพพระสงฆ์ ด้วยปัจจัย ๔ ที่เอื้อต่อพระธรรมวินัยและเป็นประโยชน์ต่อสุขภาพของพระสงฆ์

ข้อ ๑๖ รัฐพึงส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐทุกระดับ และภาคส่วนต่างๆในสังคม ร่วมกันรณรงค์ให้ผู้ผลิตและผู้ค้าอาหาร บินทบาตที่ช่วยสร้างเสริมสุขภาพ รวมถึงการถวายอาหารและน้ำปานะ ที่มีคุณค่าทางโภชนาการตามพระธรรมวินัย

ข้อ ๑๗ รัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ด้านสุขภาพ พึงส่งเสริมพัฒนาระบบบริการสาธารณสุขสำหรับพระสงฆ์ ในการเข้าถึงการบริการสาธารณสุขอย่างเป็นระบบ ครบวงจร มีประสิทธิภาพ และเหมาะสม

ข้อ ๑๘ รัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พึงจัดชุดสิทธิประโยชน์ พื้นฐานในระบบหลักประกันสุขภาพ ที่ครอบคลุมการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การควบคุมโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสมรรถภาพแก่พระสงฆ์อย่างเป็นธรรมและเหมาะสม

ข้อ ๑๙ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชน พึงสนับสนุนให้เกิดการดำเนินงานด้านการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การควบคุมโรค และการจัดการปัจจัยที่คุกคามสุขภาพของพระสงฆ์ โดยใช้งบประมาณจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ และแหล่งงบประมาณอื่นๆ

ข้อ ๒๐ รัฐพึงจัดให้มีระบบการตรวจสุขภาพ การตรวจคัดกรอง เพื่อค้นหาภาวะเสี่ยงต่อสุขภาพ และศักยภาพที่เอื้ออำนวยต่อการสร้างเสริมสุขภาพของพระสงฆ์ การสร้างเสริมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การให้การปรึกษาแนะนำและการให้ความรู้เพื่อสร้างเสริมสุขภาพ และป้องกันการเจ็บป่วยอย่างเป็นกรณีพิเศษและต่อเนื่อง

ข้อ ๒๑ รัฐพึงจัดให้มีสถานพยาบาล ให้ครอบคลุมทุกจังหวัด รวมทั้งพึงจัดให้มีอาสาสมัครสาธารณสุข และพระคิลานุปัฏฐาก ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่สำหรับดูแลและเสริมสร้างสุขภาพพระสงฆ์ตามพระธรรมวินัย

ข้อ ๒๒ รัฐและภาคส่วนต่างๆ พึงส่งเสริมและสนับสนุนในการจัดสภาพแวดล้อม เพื่อให้วัดเป็นแหล่งเรียนรู้ในการดูแลและเสริมสร้างสุขภาพพระสงฆ์โดยชุมชนและสังคม ตามพระธรรมวินัยและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๒๓ รัฐและภาคส่วนต่างๆ พึงส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาองค์ความรู้ภูมิปัญญาด้านสุขภาพตามหลักพระธรรมวินัย และบรรจุให้เป็นหลักสูตรของสถาบันการศึกษาสงฆ์และสถาบันการศึกษาทุกระดับ รวมทั้งสร้างระบบการเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้เท่าทันด้านสุขภาพของพระสงฆ์อย่างต่อเนื่อง

ข้อ ๒๔ รัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พึงจัดทำและพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศสุขภาพพระสงฆ์ ที่เชื่อมโยงบูรณาการครอบคลุมสุขภาพในทุกมิติ

หมวด ๔

บทบาทพระสงฆ์ในการเป็นผู้นำด้านสุขภาวะ ของชุมชนและสังคม

ข้อ ๒๕ สังคมและชุมชน พึงเปิดกว้างให้พระสงฆ์และคณะสงฆ์ เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างสุขภาวะในทุกมิติ รวมทั้งสิทธิและหน้าที่ ด้านสุขภาพของชุมชนและสังคม

พระสงฆ์และคณะสงฆ์ พึงส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนและสังคม เกิดการเรียนรู้และเข้าใจในเรื่องสุขภาพทางปัญญา และให้ความสำคัญ กับการเปิดพื้นที่ให้มีกิจกรรมหรือปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม สุขภาพทางปัญญา ตั้งแต่เกิดจนถึงวาระสุดท้ายของชีวิต โดยพระสงฆ์ เป็นผู้นำหลักในการขับเคลื่อนให้เกิดผลรูปธรรมในวงกว้าง

ข้อ ๒๖ คณะสงฆ์แต่ละระดับพึงกำหนดนโยบาย มาตรการและ แผนงาน ให้วัดและพระสงฆ์มีบทบาทในการดูแลและเสริมสร้างสุขภาวะ ของชุมชนและสังคม

ข้อ ๒๗ คณะสงฆ์พึงใช้หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) หรือแต่ละระดับ เครือข่ายพระสงฆ์เพื่อสังคม รวมถึงเครือข่ายองค์กร ทางพระพุทธศาสนาอื่นๆ เป็นกลไกในการบูรณาการหลักพุทธธรรม เพื่อขับเคลื่อนการดูแลและเสริมสร้างสุขภาวะของชุมชนและสังคม อย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง

ข้อ ๒๘ รัฐพึงส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐทุกระดับ และภาคส่วนต่างๆ ในสังคม ร่วมกันพัฒนาและจัดตั้งวัดส่งเสริมสุขภาพ เพื่อสนับสนุนให้เกิดกลไกการดูแลสุขภาพของชุมชนและสังคม โดยพระสงฆ์อย่างเป็นทางการและเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง

ข้อ ๒๙ รัฐและชุมชนพึงเสริมสร้างความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมของวัด พระสงฆ์และคณะสงฆ์ ในการนำองค์ความรู้และภูมิปัญญาด้านสุขภาพตามหลักพระธรรมวินัย รวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ มาใช้ในการดูแลสุขภาพและเสริมสร้างสุขภาวะของชุมชนและสังคมอย่างเป็นทางการและเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง

หมวด ๕

การขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ สู่การปฏิบัติ

ข้อ ๓๐ คณะสงฆ์พึงจัดให้มีกลไกระดับชาติ ที่มีผู้แทนจากองค์กรคณะสงฆ์ ภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษาทุกระดับ โดยเฉพาะสถาบันการศึกษาของคณะสงฆ์ และภาคีเครือข่ายด้านสุขภาพที่เกี่ยวข้อง ทำหน้าที่กำหนดทิศทาง บูรณาการ สนับสนุนให้เกิดการขับเคลื่อน ติดตาม และประเมินผลธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๐ รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุนกลไกในระดับพื้นที่ ให้ทำหน้าที่ขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๐ สู่การปฏิบัติด้วย

ข้อ ๓๑ พระสงฆ์ คณะสงฆ์ ชุมชน สังคม และหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ร่วมกันใช้ธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๐ เป็นกรอบและแนวทางในการพัฒนาและขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านสุขภาวะพระสงฆ์ ให้เกิดประสิทธิภาพและยั่งยืน

ข้อ ๓๒ พระสงฆ์ คณะสงฆ์ ชุมชน สังคม และหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน สามารถจัดทำธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์ระดับพื้นที่ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๐ และเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่

ข้อ ๓๓ คณะสงฆ์พึงจัดตั้งกองทุนระดับชาติเพื่อการดูแลสุขภาพพระสงฆ์ โดยมีระบบการบริหารจัดการที่เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ทั้งนี้ พระสงฆ์ คณะสงฆ์ ชุมชน สังคม และหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง ในแต่ละพื้นที่อาจจัดตั้งกองทุนระดับพื้นที่ได้

ข้อ ๓๔ รัฐและสถาบันวิชาการที่เกี่ยวข้อง พึงสนับสนุนให้เกิดการสร้างผลงานวิจัย องค์ความรู้และนวัตกรรม การจัดการความรู้ การสร้างเครือข่ายนักวิจัย เพื่อการดูแลสุขภาพพระสงฆ์ ชุมชนและสังคม รวมทั้งการพัฒนาศักยภาพ พระสงฆ์ และแกนนำในการขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๐ สู่การปฏิบัติ

ข้อ ๓๕ รัฐพึงสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการสื่อสารข้อมูล ข่าวสาร และความรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๐ ผ่านทุกช่องทางการสื่อสาร อย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง

ข้อ ๓๖ คณะสงฆ์พึงส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนา ศักยภาพของพระสงฆ์ในสถาบันการศึกษา ในการดูแลและเสริมสร้าง สุขภาวะ ตลอดถึงการขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๐ อย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง

ข้อ ๓๗ กลไกตามข้อ ๓๐ ต้องจัดทำรายงานประจำปี ผลการขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๐ เสนอมหาเถรสมาคม และพึงจัดกระบวนการแบบมีส่วนร่วมเพื่อ ติดตามผล และทบทวนธรรมนูญอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ พึงจัดให้มีการ ทบทวนธรรมนูญฉบับนี้อย่างน้อยทุก ๕ ปี

ภาคผนวก ๑

คำศัพท์ด้านสุขภาพที่ควรรู้
ในธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๐

ปัจจัยสร้างเสริมสุขภาพ หมายความว่า ปัจจัยต่างๆ ที่ดีต่อสุขภาพ เช่น น้ำดื่มสะอาด อาหารที่ปลอดภัย สิ่งแวดล้อมที่ดี บ้านและชุมชนที่ดี การมีข้อมูลข่าวสารและความรู้ด้านสุขภาพที่ถูกต้อง (ธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๙)

ปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพ (Health risk factors) หมายความว่า ปัจจัยที่เพิ่มโอกาสของการเกิดโรคและผลกระทบต่อสุขภาพ ซึ่งอาจก่อให้เกิดผลกระทบได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น ภาวะไขมันในเลือดสูง ภาวะน้ำตาลในเลือดสูง ภาวะโรคอ้วน การบริโภคบุหรี่ยาสูบ และสารเสพติด (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ทิศทาง เป้าหมาย และยุทธศาสตร์ ระยะ ๑๐ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๖๔)

ปัจจัยคุกคามสุขภาพ (Health threats) หมายความว่า ปัจจัยภายนอกที่เพิ่มโอกาสของการเกิดโรคและผลกระทบต่อสุขภาพ ซึ่งอาจก่อให้เกิดผลกระทบได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น การมีมลพิษสิ่งแวดล้อมสูง ภาวะโลกร้อน (ธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๙)

การป้องกันโรค หมายความว่า การกระทำหรืองดกระทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อไม่ให้เกิดการเจ็บป่วยหรือเป็นโรคและการป้องกันไม่ให้เกิดกลับเป็นซ้ำในกรณีที่หายจากการเจ็บป่วยหรือเป็นโรคแล้ว สามารถแบ่งออกได้เป็น ๓ ระดับ คือ การป้องกันก่อนการเกิดโรคหรือก่อนการเจ็บป่วย การป้องกันโรคในระยะเวลาที่เกิดโรคหรือเจ็บป่วยขึ้นแล้ว และการป้องกันโรคและฟื้นฟูสมรรถภาพเมื่อหายจากการเจ็บป่วยแล้ว (ธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๙)

การควบคุมโรค หมายความว่า การควบคุมโรคระบาด โรคไม่ติดต่อ โรคติดต่อ โรคติดต่ออันตรายต่างๆ รวมทั้งโรคที่เกิดจากการปนเปื้อนของสารต่างๆ ในสิ่งแวดล้อมและอาหาร และโรคอื่นๆ ที่สามารถลดความสูญเสียสุขภาพ ชีวิต และทรัพยากรได้หากมีการตรวจพบแต่เนิ่นๆ (ธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒)

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ หมายความว่า องค์ความรู้ ความคิด ความเชื่อ และความชำนาญในการดูแลสุขภาพโดยอาศัยความรู้ที่ได้สั่งสม ถ่ายทอด และพัฒนาสืบต่อกันมาในท้องถิ่น ซึ่งรวมถึง การแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน และการแพทย์ทางเลือกอื่นที่ประชาชนและชุมชนใช้ในการดูแลสุขภาพอย่างสอดคล้องกับท้องถิ่นนั้นๆ ด้วย (ธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๙)

กิจกรรมทางกาย หมายถึง การเคลื่อนไหวของร่างกาย โดยกล้ามเนื้อ และกระดูกที่ทำให้เกิดการเผาผลาญพลังงาน (องค์การอนามัยโลก)

หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) หมายถึง หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลแห่งราชอาณาจักรซึ่งมีวัดตั้งอยู่ มีวัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมและสร้างสิ่งที่เป็นคุณประโยชน์แก่ประชาชน ๘ ด้าน อันได้แก่ ด้านศีลธรรมและวัฒนธรรม ด้านสุขภาพอนามัย ด้านสัมมาชีพ ด้านสันติสุข ด้านศึกษาสงเคราะห์ ด้านสาธารณสงเคราะห์ ด้านกตัญญูตเวทิตาธรรม และด้านสามัคคีธรรม

กองทุน หมายความว่า กองทุนที่จัดตั้งเพื่อการดูแลเสริมสร้าง สุขภาวะ การป้องกันโรค การฟื้นฟู สมรรถภาพ และการรักษาพยาบาลระดับปฐมภูมิที่จำเป็นต่อสุขภาพและการดำรงชีวิตของ พระสงฆ์ตามพระธรรมวินัย โดยการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ คณะสงฆ์ ชุมชน สังคม และหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ซึ่งได้จาก เงินสมทบจากสมาชิก เงินอุดหนุนจากรัฐ เงินบริจาค และเงินดอกผล อันเกิดจากกองทุน

วัดส่งเสริมสุขภาพ หมายความว่า วัดที่มีการบริหารจัดการวัด ให้เอื้อต่อการส่งเสริมสุขภาพ และพัฒนาอนามัยสิ่งแวดล้อม ของบุคลากร ของวัด ประชาชน และชุมชน (ปรับปรุงจากนิยามของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข)

ภาคผนวก ๒

มติมหาเถรสมาคม

ครั้งที่ ๒๘/๒๕๖๐

สำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม

มติที่ ๒๘๕/๒๕๖๐

เรื่อง การจัดทำธรรมเนียมปฏิบัติพระสงฆ์แห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๐

ในการประชุมมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๒๘/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ เลขาธิการมหาเถรสมาคมเสนอว่า พระพรหมวชิรญาณ กรรมการมหาเถรสมาคม ประธานคณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม ได้มีมติที่ สร. ๐๓๐/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ แจ้งว่า ตามมติมหาเถรสมาคมที่ ๑๕๗/๒๕๖๐ เรื่อง การดำเนินงานพระสงฆ์กับการพัฒนาสุขภาพ ที่กำหนดให้ดำเนินการวัดส่งเสริมสุขภาพและธรรมบุญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ เพื่อเป็นการยอมรับและผนวกการส่งเสริมสุขภาพพระสงฆ์ทั่วประเทศ ตามหลักการของธรรมบุญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ โดยได้เสนอการดำเนินงานพระสงฆ์กับการพัฒนาสุขภาพต่อมหาเถรสมาคม ดังนี้

๑. ให้ดำเนินการวัดส่งเสริมสุขภาพและพระธรรมบุญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ เข้าสู่แผนงานสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม

๒. ให้มีการตั้งคณะทำงานพระสงฆ์กับการพัฒนาสุขภาพที่ครอบคลุมการทำงานพัฒนาและขับเคลื่อนวัดส่งเสริมสุขภาพและธรรมบุญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ โดยสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เจ้าคณะภาค และหน่วยงานองค์กร ภาคีเครือข่ายผู้เกี่ยวข้องสนับสนุนการดำเนินงาน มหาเถรสมาคมมอบผู้แทนจำนวน ๒ รูป คือ พระพรหมวชิรญาณ กรรมการมหาเถรสมาคม วัดยานนาวา และพระพรหมบัณฑิต กรรมการมหาเถรสมาคม วัดประยุรวงศาวาส เป็นที่ปรึกษาโครงการ

๓. ให้วัดเป็นศูนย์กลางด้านสุขภาพของพระสงฆ์ ชุมชน และสังคม

บัดนี้ คณะกรรมการจัดทำธรรมเนียมปฏิบัติพระสงฆ์แห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้จัดทำธรรมเนียมปฏิบัติพระสงฆ์แห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๐ เสร็จเรียบร้อยแล้ว และได้นำเสนอคณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๐ ณ วัดยานนาวา กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ที่ประชุมมีมติเห็นชอบธรรมเนียมปฏิบัติพระสงฆ์แห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๐ ให้เป็นแผนงานด้านสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม เพื่อประกาศใช้ธรรมเนียมปฏิบัติพระสงฆ์แห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๐ ในวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๐ รายละเอียดตามเอกสารที่แนบไว้เอกสารแล้ว พร้อมกับมีบัญชีให้นำเสนอมหาเถรสมาคมเพื่อโปรดทราบ

ที่ประชุมวิภัตราบ

พันตำรวจโท

W.

(พงษ์พร พัทธมณีนันท์)

ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

เลขาธิการมหาเถรสมาคม

ส.พ.
ส.พ.
ส.พ.

มติมหาเถรสมาคม

ครั้งที่ ๑๒/๒๕๖๑

สำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม

มติที่ ๒๐๗/๒๕๖๑

เรื่อง การเสนอแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนธรรมนุญสุภาพพระสงฆ์แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐

ในการประชุมมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๑๒/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๖๑ เลขานุการมหาเถรสมาคมเสนอว่า สำนักงานคณะกรรมการสุภาพแห่งชาติ ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ สช.สข. ๐๓๘๙/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๑ แจ้งว่า ตามที่มหาเถรสมาคมได้มีมติในการประชุม ครั้งที่ ๒๘/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ รับทราบผลการพิจารณาเห็นชอบธรรมนุญสุภาพพระสงฆ์แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ของคณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ นั้น ซึ่งได้มีการประกาศธรรมนุญฯ ในงานสมัชชาสุภาพแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๐ เมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๐ รวมทั้งการประกาศเจตนารมณ์ของหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้อง เพื่อขับเคลื่อนธรรมนุญฯ ไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมในระดับต่าง ๆ และข้อสรุปของคณะทำงานจัดทำธรรมนุญสุภาพพระสงฆ์แห่งชาติ เมื่อวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๖๑ ที่ประชุมเห็นชอบให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนธรรมนุญสุภาพพระสงฆ์แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐

ในการนี้ สำนักงานคณะกรรมการสุภาพแห่งชาติได้ดำเนินการหารือร่วมกับหน่วยงานภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เมื่อวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ เพื่อพิจารณาองค์ประกอบ และบทบาทหน้าที่ของกลไก เป็นที่เรียบร้อยแล้ว และได้ขอให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาตินำเสนอมหาเถรสมาคมเพื่อโปรดทราบ รายละเอียดตาม (ร่าง) ตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนธรรมนุญสุภาพพระสงฆ์แห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๐ และสรุปการประชุมเชิงปฏิบัติการ ที่แนบถวายในที่ประชุม

ที่ประชุมรับทราบ

พันตำรวจโท

W.

(พงศ์พร พรหมณเฑาะณี)

ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

เลขาธิการมหาเถรสมาคม

๓๐/๑๗/๒๕๖๑

คำสั่งประธานคณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม

ที่ ๐๑ / ๒๕๖๑

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนธรรมณูญสุภาพพระสงฆ์แห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๐

ตามคำสั่งมหาเถรสมาคมที่ ๒/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๙ แต่งตั้งคณะกรรมการของมหาเถรสมาคมฝ่ายต่างๆ ของมหาเถรสมาคม โดยแต่งตั้งพระพรหมวชิรญาณ วิทยานาวาภ กรุงเทพมหานคร เป็นประธานคณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม

ตามระเบียบมหาเถรสมาคมว่าด้วยคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ของมหาเถรสมาคม พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๑๖(๔) กำหนดให้คณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ มีหน้าที่เสนอมหาเถรสมาคม เพื่อให้ตรากฎ ออกข้อบังคับ วางระเบียบ ออกคำสั่ง หรือออกประกาศของมหาเถรสมาคม และอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕ ตรี และมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และสืบเนื่องจากมติมหาเถรสมาคม ในการประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๖๐ มติที่ ๓๙๑/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๐ และการประชุมครั้งที่ ๒๘/๒๕๖๐ มติที่ ๒๘๕/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ประกอบกับ ประธานกรรมการด้านสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม ได้ประกาศธรรมณูญาว่าด้วยสุภาพพระสงฆ์แห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๐ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๐

เพื่อให้งานสาธารณสงเคราะห์ ของมหาเถรสมาคม เป็นไปด้วยความเรียบร้อย เกิดผลกระทบระดับชาติ ในการขับเคลื่อนธรรมณูญสุภาพพระสงฆ์ที่มาจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนและปฏิบัติได้จริงตามที่ระบุไว้ในธรรมณูญสุภาพพระสงฆ์แห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๐ หมวด ๕ ข้อ ๓๐ และเกิดเครือข่ายความร่วมมือระหว่างพุทธบริษัท ในการสนับสนุนและดูแลสุภาพของธรรมพระสงฆ์ในทุกระดับอย่างบูรณาการและยั่งยืน รวมทั้งสนับสนุนบทบาทพระสงฆ์ในการดูแลสุภาพตนเองตามหลักพระธรรมวินัย และส่งเสริมสุภาพะชุมชน จึงแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนธรรมณูญสุภาพพระสงฆ์แห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๐ โดยมีองค์ประกอบ และอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. องค์ประกอบ

๑.๑ สมเด็จพระพุทธาจารย์ (สนิท ขวนปัดโย)	ที่ปรึกษา
ประธานคณะกรรมการฝ่ายปกครอง	
๑.๒ สมเด็จพระพุทธชินวงศ์ (สมศักดิ์ อุปสโม)	ที่ปรึกษา
ประธานคณะกรรมการฝ่ายเผยแผ่	
๑.๓ พระพรหมโมลี (สุชาติ ธรรมวฑฺฒโน)	ที่ปรึกษา
ประธานคณะกรรมการฝ่ายศาสนศึกษา	
๑.๔ พระพรหมมุนี (สุมิน อคฺคชิโน)	ที่ปรึกษา
ประธานคณะกรรมการฝ่ายสาธารณูปการ	

๑.๕ พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมฺมจิตฺโต)	ที่ปรึกษา
ประธานคณะกรรมการฝ่ายศึกษาสงเคราะห์	
๑.๖ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายสุวพันธุ์ ตันยุวรรธนะ)	ที่ปรึกษา
๑.๗ ประธานกรรมการขับเคลื่อนและติดตามการดำเนินงาน	ที่ปรึกษา
ตามมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข)	
๒. คณะกรรมการ	
๒.๑ พระพรหมวชิรญาณ (ปลัดสุทฺธ ฆนฺตโกโร)	ประธานกรรมการฝ่ายสงฆ์
ประธานคณะกรรมการฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์	
๒.๒ นายณรงค์ศักดิ์ อังคะสุวพลา	ประธานกรรมการฝ่ายชราเวช
๒.๓ พระราชวรมุนี, ดร. (พล อาภากรโร)	รองประธานกรรมการ
๒.๔ พระมงคลธรรมวิธาน, ดร. (สำเร็จ ภูริจิตฺโต)	รองประธานกรรมการ
๒.๕ ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ	รองประธานกรรมการ
๒.๖ พระสุธีรัตนบัณฑิต, รองศาสตราจารย์ดร. (สุทิตย์ อาภากรโร)	กรรมการ
๒.๗ พระครูอมรชัยคุณ	กรรมการ
๒.๘ พระครูพิพิธสุตาทร, ดร.	กรรมการ
๒.๙ พระมหาชำนาญ มหาชาโน	กรรมการ
๒.๑๐ พระมหาประยูร โชติวีโร	กรรมการ
๒.๑๑ พระวิจิตร ธมฺมชิตฺโต, ดร.	กรรมการ
๒.๑๒ เลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ	กรรมการ
๒.๑๓ เลขาธิการคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ	กรรมการ
๒.๑๔ ผู้จัดการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ	กรรมการ
๒.๑๕ อธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	กรรมการ
๒.๑๖ อธิบดีกรมอนามัย	กรรมการ
๒.๑๗ อธิบดีกรมการปกครอง	กรรมการ
๒.๑๘ อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	กรรมการ
๒.๑๙ ผู้อำนวยการสำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร	กรรมการ
๒.๒๐ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลสงฆ์	กรรมการ
๒.๒๑ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข	กรรมการ
๒.๒๒ ผู้อำนวยการสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส	กรรมการ
๒.๒๓ เลขาธิการมูลนิธิเพื่อผู้บริโภค	กรรมการ
๒.๒๔ ประธานคณะกรรมการร่วมภาคเอกชน ๓ สถาบัน (กกร.)	กรรมการ
๒.๒๕ รองศาสตราจารย์จจจิตร อังคทะวานิช	กรรมการ

๒.๒๖	รองศาสตราจารย์ชลวิทย์ เจียรจิตต์	กรรมการ
๒.๒๗	ผู้ช่วยศาสตราจารย์พงศ์เทพ สุธีรัฐฉิ	กรรมการ
๒.๒๘	นางสาวเบญจมาศ พุ่มสุขวิเศษ	กรรมการ
๒.๒๙	นายพินิจ ลากธนานนท์	กรรมการ
๒.๓๐	นายวิสุทธิ บุญญะโสภิต	กรรมการ
๒.๓๑	พระมงคลฉวีราการ (สมบัติ ญาณวโร)	กรรมการและเลขานุการ
๒.๓๒	ผู้อำนวยการกองพุทธศาสนสถาน สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ	กรรมการและเลขานุการ
๒.๓๓	ผู้อำนวยการสำนักเลขานุการมหาเถรสมาคม สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ	กรรมการและเลขานุการ
๒.๓๔	ผู้อำนวยการสำนักกอนามัยผู้สูงอายุ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข	กรรมการและเลขานุการ
๒.๓๕	ผู้อำนวยการกองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ	ผู้ช่วยเลขานุการ
๒.๓๖	ผู้อำนวยการสำนักสนับสนุนสุขภาพองค์กร สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ	ผู้ช่วยเลขานุการ
๒.๓๗	ผู้แทนมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	ผู้ช่วยเลขานุการ
๒.๓๘	ผู้อำนวยการสำนักขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ เพื่อสุขภาพแบบมีส่วนร่วม สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ	ผู้ช่วยเลขานุการ

๓. อำนาจหน้าที่

๓.๑ กำหนดทิศทางและแผนการขับเคลื่อน ติดตาม ประเมินผล รวมทั้งสนับสนุนให้เกิดการดำเนินงานตามแผนธรรมนุญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐

๓.๒ สนับสนุนให้เกิดการดำเนินงานแผนตามข้อ ๑ โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนทั้งในระดับนโยบายและระดับพื้นที่ โดยบูรณาการและสนับสนุนการทำงานให้สอดคล้องกับงานยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา ๖ ด้าน และการขับเคลื่อน(ร่าง)ยุทธศาสตร์พระสงฆ์กับการพัฒนาสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ และยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสุขภาพพระสงฆ์ รวมทั้งกฎหมายและกลไกอื่นที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

๓.๓ จัดให้มีการติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงานตามธรรมนุญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ เสนอมหาเถรสมาคมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และจัดให้มีการทบทวนธรรมนุญฉบับนี้อย่างน้อยทุก ๕ ปี

๓.๔ สนับสนุนให้เกิดการพัฒนางานวิชาการ การศึกษาวิจัย และการจัดการความรู้

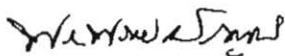
๓.๕ สนับสนุนให้เกิดการสื่อสาร สร้างการรับรู้

จำเป็น

๓.๖ แต่งตั้งคณะกรรมการและคณะทำงาน เพื่อดำเนินงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องตามความ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๓๑ เดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

(พระปรมาภิไธย)

กรมการทหารเสนาบดี

ประธานคณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ กองทหารเสนาบดี

คำสั่งประธานคณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม

ที่ ๐๐๒ / ๒๕๖๒

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนธรรมนุญสุภาพพระสงฆ์แห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๐ เพิ่มเติม

อนุสนธิตามคำสั่งประธานคณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคมที่ ๑/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๖๑ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนธรรมนุญสุภาพพระสงฆ์แห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๐ นั้น

เพื่อให้งานสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคมเป็นไปด้วยความเรียบร้อย เกิดผลไภระดับชาติ ในการขับเคลื่อนธรรมนุญสุภาพพระสงฆ์ที่มาจากความร่วมมือของทุกภาคส่วนและปฏิบัติได้จริงตามที่ระบุไว้ในธรรมนุญสุภาพพระสงฆ์แห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๐ หมวด ๕ ข้อ ๓๐ และเกิดเครือข่ายความร่วมมือระหว่างพุทธบริษัท ในการสนับสนุนและดูแลสุภาพองค์พระสงฆ์ในทุกระดับอย่างบูรณาการและยั่งยืน รวมทั้งสนับสนุนบทบาทพระสงฆ์ในการดูแลสุภาพตนเองตามหลักพระธรรมวินัย และส่งเสริมสุภาพวะชุมชน และเกิดความครอบคลุมกลไกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จึงขอแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนธรรมนุญสุภาพพระสงฆ์แห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๐ เพิ่มเติม จำนวน ๓ ท่าน ดังนี้

(๑) รองปลัดกระทรวงสาธารณสุข (กลุ่มงานภารกิจด้านพัฒนาการสาธารณสุข) กรรมการ	
(๒) อธิบดีกรมการแพทย์	กรรมการ
(๓) อธิบดีกรมการศาสนา	กรรมการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๕ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๒

(พระพรหมวชิรญาณ)

กรรมการมหาเถรสมาคม

ประธานคณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม

จัดพิมพ์โดย สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ
ชั้น ๓ อาคารสุขภาพแห่งชาติ ๘๘/๓๙ ถ.ติวานนท์ ๑๔
หมู่ที่ ๔ ต.ตลาดขวัญ อ.เมือง จ.นนทบุรี ๑๑๐๐๐
โทรศัพท์ ๐-๒๘๓๒-๙๐๐๐ โทรสาร ๐-๒๘๓๒-๙๐๐๑-๒
อีเมลล์ nationalhealth@nationalhealth.or.th
เว็บไซต์ www.nationalhealth.or.th